

Adam ROGALA-LEWICKI

Polskie Towarzystwo Geopolityczne

INFRASTRUKTURA POZOSTAJĄCA W DYSPOZYCJI PRZEDSIĘBIORCY O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Obrona kraju, w tym różnego typu świadczenia na rzecz obronności, jest obowiązkiem nie tylko sił zbrojnych, czy też podmiotów państwowych, ale również podmiotów prywatnych, w tym osób fizycznych. Oprócz obowiązku obronnego wynikającego z Konstytucji RP oraz ustawy o powszechnym obowiązku obronnym RP, polskie normy przewidują również szereg wymagań ze sfery *imperium* państwa, tj. prawa publicznego – nałożonych na podmioty prywatne, w szczególności w zakresie zadań, do których realizacji zobowiązani są przedsiębiorcy, w tym m.in. w związku z koniecznością zapewnienia odpowiedniej ochrony osób i mienia, rezerw strategicznych, zmniejszenia ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, utrzymania pewności obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym, czy prawidłowego utrzymania infrastruktury krytycznej – wszystko w ramach zapewnienia bezpieczeństwa państwa polskiego (Skrzypczak, Luzak 2014, s. 467-468).

Stąd, mimo iż podmiotowość przedsiębiorcy w polskiej przestrzeni prawnej jest gwarantowana chociażby ustawą o swobodzie działalności gospodarczej – to pod względem finansowym, organizacyjnym, wreszcie politycznym, w kontekście realizowania zadań państwa związanych z ochroną infrastruktury istotnej dla bezpieczeństwa i obronności państwa, doznaje ograniczeń wynikających z prawa publicznego. Pozostawanie dysponentem infrastruktury strategicznej może, w sytuacjach prawem przewidzianych, aktywizować obowiązki wynikające z ustawy z 5 sierpnia 2010 roku o ochronie informacji niejawnych i nieść ze sobą również konsekwencje karne (Hoc, 2006, 2012). Przy takiej konstrukcji państwo rezerwuje sobie nie tylko możliwość wpływania na działalność podmiotów prywatnych, ale wręcz ich kontroli. Dotyczy to w szczególności podmiotów będących:

a) dysponentami **obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa** w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 roku w sprawie obiektów szczególnie

ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony¹, jako delegacji z ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony RP²;

b) **podmiotami o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym**, w odniesieniu do zadań na rzecz obronności kraju, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2015 roku, określającym w załączniku nr 1 wykaz owych podmiotów (przedsiębiorców)³, jako delegacji z ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców⁴;

c) **dysponentami rezerw strategicznych** w rozumieniu ustawy z dnia 29 października 2010 roku o rezerwach strategicznych⁵;

d) **dysponentami obiektów, obszarów, urządzeń i transportów** podlegających obowiązkowej ochronie z uwagi na istotność z perspektywy obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa w rozumieniu ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia⁶;

e) **jednostkami badawczo-rozwojowymi** prowadzącymi działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 4 października 2010 roku w sprawie wykazu spółek, przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo-rozwojowych, prowadzących działalność gospodarczą na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa⁷, jako delegacji z ustawy z dnia 7 października 1999 roku o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej⁸;

f) **dysponentami obiektów infrastruktury krytycznej**, kluczowych dla bezpieczeństwa państwa, których wykaz jest jednym z elementów Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej, w ramach porządku prawnego ustanowionego przez ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym, normy wykonawcze w tym zakresie, oraz Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 roku.

---

¹Dz.U. z 2003r. Nr 116, poz. 1090 z późn. zm.

²t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 1541, z 2020r., poz. 374.

³Dz.U. z 2015r., poz. 1871z późn. zm.

⁴Dz.U. z 2020r., poz. 374, 568.

⁵t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1846, z 2020r. poz. 374, 695, 875.

⁶t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 838.

⁷Dz.U. z 2010r. Nr 198, poz. 1313.

⁸t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 2011, z 2019r. poz. 2020, z 2020r. poz. 284

Obiekty szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa

Obiektami szczególnie ważnymi dla bezpieczeństwa i obronności państwa, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony, są:

1. obiekty, w których produkuje się, remontuje i magazynuje uzbrojenie, sprzęt wojskowy oraz środki bojowe, a także obiekty, w których są prowadzone prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie w zakresie produkcji na potrzeby bezpieczeństwa lub obronności państwa;
2. magazyny, w których są przechowywane rezerwy strategiczne; magazyny ropy naftowej i paliw o pojemności powyżej 100 tys. m³, w których są przechowywane zapasy interwencyjne; magazyny, w których są przechowywane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego; kluczowe elementy infrastruktury przesyłowej ropy naftowej, paliw i gazu ziemnego oraz instalacje skroplonego gazu ziemnego, a także dyspozycje mocy, stacje elektroenergetyczne o strategicznym znaczeniu dla krajowego systemu elektroenergetycznego;
3. obiekty jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych;
4. mosty i tunele, które znajdują się w ciągu dróg o znaczeniu obronnym, a najbliższy możliwy objazd jest położony w odległości powyżej 100 km;
5. mosty, wiadukty i tunele, jeżeli znajdują się w ciągu linii kolejowych o znaczeniu obronnym;
6. centrum zarządzania ruchem lotniczym oraz obiekty niezbędne do realizacji zadań w zakresie zapewniania służb żeglugi powietrznej, a także lotniska z drogami startowymi o długości powyżej 2000 m.;
7. porty morskie o znaczeniu obronnym;
8. śródlądowe przeprawy wodne o znaczeniu obronnym;
9. obiekty infrastruktury łączności, w tym obiekty operatorów pocztowych i przedsiębiorców telekomunikacyjnych, przeznaczone do realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa;
10. centralny ośrodek dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
11. zapory wodne i inne urządzenia hydrotechniczne, których awaria może spowodować zatopienie terenów o powierzchni powyżej 500 km² albo obszaru o mniejszej powierzchni, na którym znajdują się obiekty uznane za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa;
12. obiekty jednostek organizacyjnych Agencji Wywiadu;
13. obiekty Narodowego Banku Polskiego oraz Banku Gospodarstwa Krajowego;
14. obiekty Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A., Mennicy Polskiej S.A.;

15. obiekty, w których wytwarza się, przetwarza, stosuje lub przechowuje materiały jądrowe oraz źródła i odpady promieniotwórcze;
16. obiekty organów i jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych;
17. obiekty jednostek organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
18. obiekty jednostek organizacyjnych Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
19. obiekty jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanych;
20. obiekty mające bezpośredni związek z wydobywaniem: gazu ziemnego, ropy naftowej, węgla brunatnego i kamiennego, rud metali z wyjątkiem darniowych rud żelaza, rud pierwiastków rzadkich oraz pierwiastków promieniotwórczych, piasków formierskich i szklarskich oraz ziemi krzemionkowej;
21. obiekty, w których produkuje się, stosuje lub magazynuje materiały stwarzające szczególne zagrożenie wybuchowe lub pożarowe;
22. obiekty, w których prowadzi się działalność z wykorzystaniem toksycznych związków chemicznych i ich prekursorów, a także środków biologicznych, mikrobiologicznych, mikroorganizmów, toksyn i innych substancji wywołujących choroby u ludzi lub zwierząt - zlokalizowane w miejscowościach powyżej 20 tys. mieszkańców, w szczególności ujęcia wody i oczyszczalnie ścieków gwarantujące zaspokojenie potrzeb tych miejscowości;
23. elektrownie i elektrociepłownie zawodowe, z wyjątkiem elektrowni jądrowych, których produkcja energii jest przekazywana do wspólnej sieci elektroenergetycznej, stacje elektroenergetyczne należące do operatorów systemów dystrybucyjnych;
24. inne obiekty będące we właściwości organów administracji rządowej, organów jednostek samorządu terytorialnego, instytucji państwowych oraz przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie w znacznych rozmiarach dla życia i zdrowia ludzi, dziedzictwa narodowego oraz środowiska albo spowodować poważne straty materialne, a także zakłócić funkcjonowanie państwa.

Obiekty szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa ustala Rada Ministrów. Minister Obrony Narodowej prowadzi i aktualizuje wykaz obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa.

Podmioty o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym

Ustawa o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców określa obowiązki przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przez przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym. W rozumieniu tej ustawy do zadań na rzecz obronności państwa

należą w szczególności przedsięwzięcia w zakresie: (1) mobilizacji gospodarki, obejmujące zadania wybranych działów gospodarki w zakresie zabezpieczenia potrzeb obronnych państwa oraz na rzecz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i wojsk sojusznicznych w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, (2) militaryzacji, obejmujące uzupełnienie potrzeb kadrowych i sprzętowych wynikających ze struktury jednostki zmilitaryzowanej oraz inne przedsięwzięcia w zakresie przygotowań organizacyjno-mobilizacyjnych, jeżeli na mocy odrębnych przepisów przedsiębiorca jest przewidziany do objęcia militaryzacją, (3) planowania operacyjnego, obejmujące przedsięwzięcia planistyczne, dotyczące w szczególności funkcjonowania przedsiębiorcy w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, (4) szkolenia obronnego, obejmujące działania podejmowane w czasie pokoju, mające na celu przygotowanie załogi do realizowania zadań obronnych, (5) wynikającym z obowiązków państwa-gospodarza, obejmujące przedsięwzięcia związane z udzieleniem wsparcia przybywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojskom sojusznicznym, w tym udostępnienie lokalnej infrastruktury, realizację zabezpieczenia logistycznego oraz ochrony wojsk i obiektów.

Zadania na rzecz obronności państwa, o których mowa powyżej, są nakładane na przedsiębiorcę w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez organ nadzorujący. W rozporządzeniu z dnia 3 listopada 2015 roku, które weszło w życie dnia 1 stycznia 2016 roku (w wersji kolejno nowelizowanej w 2017, 2019 oraz 2020 roku), stanowiącym odesłanie z art. 6 ustawy, sprecyzowano wykaz przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym. I tak w akcie wyszczególniono podmioty wskazując jednocześnie organy odpowiedzialne za wykonywanie zadań nadzorujących (tu w wersji z 2016 roku, tab. 1-9).

Tab. 1. Firmy o szczególnym znaczeniu obronnym nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	AMZ Kutno S.A.	Kutno
2	DGT Sp. z o.o.	Straszyn
3	Enamor Sp. z o.o.	Gdynia
4	FLYTRONIC Sp. z o.o.	Gliwice
5	Huta Stali Jakościowych S.A.	Stalowa Wola
6	KenBIT Koenig i Wspólnicy sp. j.	Warszawa
7	LUBAWA S.A.	Ostrów Wielkopolski
8	Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o.,	Mielec
9	Pratt & Whitney Rzeszów S.A.	Rzeszów
10	Przedsiębiorstwo Innowacyjno Wdrożeniowe WIFAMA-PREXER Sp. z o.o.	Łódź
11	PZL WARSZAWA-OKECIE S.A.	Warszawa
12	RADMOR S.A.	Gdynia
13	TELDAT Sp. z o.o. sp. k.	Bydgoszcz
14	Przedsiębiorstwo PREXER Sp. z o.o.	Łódź
15	Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL-ŚWIDNIK S.A.	Świdnik
16	Instytut Przemysłu Organicznego	Warszawa
17	Instytut Lotnictwa	Warszawa
18	WB Electronics S.A.	Ożarów Mazowiecki

Tab. 2. Firmy o szczególnym znaczeniu obronnym nadzorowane przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	Przedsiębiorstwo Budownictwa Hydrotechnicznego Odra 3 Sp. z o.o.	Szczecin
2	Telewizja Polska S.A.	Warszawa
3	Polskie Radio S.A.	Warszawa
4	Polskie Radio - Regionalna Rozgłośnia we Wrocławiu	Wrocław
5	Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Poznaniu Radio Merkury S.A.	Poznań
6	Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A.	Warszawa
7	Grupa Azoty S.A.	Tarnów
8	Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.	Kędzierzyn-Koźle
9	Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy S.A.	Puławy
10	Grupa Azoty Zakłady Chemiczne Police S.A.	Police
11	Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki Siarkopol S.A.	Grzybów

Tab. 3 Firmy o szczególnym znaczeniu obronnym nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. w Gdyni,	Gdynia
2	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.	Szczecin
3	Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A.	Gdańsk
4	Polskie Ratownictwo Okrętowe w prywatyzacji	Gdynia
5	Polska Żegluga Morska P.P.	Szczecin
6	Polskie Linie Oceaniczne S.A.	Gdynia
7	SHIP-SERVICE S.A.	Warszawa
8	ENERGOPOL-SZCZECIN S.A.	Szczecin
9	POL-Euro Linie Żeglugowe S.A.	Gdynia
10	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe PORT RYBACKI GRYF Sp. z o.o.	Szczecin
11	Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych Sp. z o.o.	Gdańsk

Tab. 4. Firmy o szczególnym znaczeniu obronnym nadzorowane przez ministra właściwego do spraw transportu, oraz łączności (poz. 28)

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	BUDIMEX S.A.	Warszawa
2	SKANSKA S.A.	Warszawa
3	STRABAG Sp. z o.o.	Pruszków
4	MOTA-ENGIL Central Europe S.A.	Kraków
5	PKP INTERCITY S.A.	Warszawa
6	PKP INFORMATYKA Sp. z o.o.	Warszawa
7	POLSKIE KOLEJE PANSTWOWE S.A.	Warszawa
8	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	Warszawa
9	PKP CARGO S.A.	Warszawa
10	PKP Energetyka S.A.	Warszawa
11	PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.	Gdynia
12	PKP Linia Hutnicza Szerokotorowa Sp. z o.o.	Zamość
13	Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie Sp. z o.o.	Kraków
14	Zakład Robót Komunikacyjnych - DOM w Poznaniu Sp. z o.o.	Poznań
15	TK Telekom Sp. z o.o.	Warszawa
16	Pomorskie Przedsiębiorstwo Mechaniczno-Torowe Sp. z o.o.	Gdańsk
17	Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Komunikacyjnej DOLKOM Sp. z o.o.	Wrocław
18	Polskie Linie Lotnicze LOT S.A.	Warszawa
19	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	Warszawa
20	Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze	Warszawa
21	Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka Sp. z o.o.	Jasionka
22	Warszawskie Przedsiębiorstwo Mostowe MOSTY Sp. z o.o. S.K.A.	Warszawa
23	Przedsiębiorstwo Robót Mostowych MOSTY-ŁÓDŹ S.A.	Łódź
24	POLWAR S.A.	Gdańsk
25	Linetech Sp. z o.o. S.K.A.	Warszawa
26	LOT Aircraft Maintenance Services Sp. z o.o.	Warszawa
27	PKP Utrzymanie Sp. z o.o.	Warszawa
28	Poczta Polska Spółka Akcyjna	Warszawa

Tab. 5. Firmy o szczególnym znaczeniu dla obronności nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	ROSOMAK S.A.	Siemianowice Śl.
2	EXATEL S.A.	Warszawa
3	Centrum Wdrożeniowo-Produkcyjne ITWL Sp. z o.o.	Warszawa
4	Wojskowe Biuro Projektów Budowlanych Sp. z o.o.	Poznań
5	Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych	Warszawa
6	Wojskowy Instytut Łączności im. prof. dr hab. Janusza Groszkowskiego	Zegrze
7	Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia	Zielonka
8	Wojskowy Instytut Techniki Panczernej i Samochodowej	Sulejówek
9	Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii	Warszawa
10	Wojskowy Instytut Techniki Inżynieryjnej	Wrocław
11	Remontowa Shipbuilding S.A.	Gdańsk
12	CENZIN Sp. z o.o.	Warszawa
13	Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Urządzeń Mechanicznych OBRUM Sp. z o.o.	Gliwice
14	Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Centrum Techniki Morskiej S.A.	Gdynia
15	Zakłady Metalowe DEZAMET S.A.	Nowa Dęba
16	Zakłady Mechaniczne TARNÓW S.A.	Tarnów
17	Zakłady Mechaniczne BUMAR-LABĘDY S.A.	Gliwice
18	Zakłady Chemiczne NITRO-CHEM S.A.	Bydgoszcz
19	Zakład Produkcji Specjalnej GAMRAT Sp. z o.o.	Jasło
20	Zakład Mechaniczny BUMAR-MIKULCZYCE S.A.	Zabrze
21	Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL-KALISZ S.A.	Kalisz
22	Polska Grupa Zbrojeniowa S.A.	Radom
23	STOMIL-POZNAN S.A.	Poznań
24	Stocznia Remontowa NAUTA S.A.	Gdynia
25	Przedsiębiorstwo Sprzętu Ochronnego MASKPOL S.A.	Konieczki
26	PIT-RADWAR S.A.	Warszawa
27	PCO S.A.	Warszawa
28	Morska Stocznia Remontowa GRYFIA S.A.	Szczecin
29	MESKO S.A.	Skarżysko-Kam.
30	JELCZ Sp. z o.o.	Jelcz-Laskowice
31	Huta Stalowa Wola S.A.	Stalowa Wola
32	Fabryka Broni Łucznik - Radom Sp. z o.o.	Radom
33	Bydgoskie Zakłady Elektromechaniczne BELMA S.A.	Białe Błota
34	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne S.A.	Poznań
35	Stocznia Marynarki Wojennej S.A. w upadłości likwidacyjnej	Gdynia
36	Wojskowe Centralne Biuro Konstrukcyjno-Technologiczne S.A.	Warszawa
37	Wojskowe Zakłady Łączności Nr 2 S.A.	Czernica
38	Wojskowe Zakłady Łączności Nr 1 S.A.	Zegrze
39	Wojskowe Zakłady Elektroniczne S.A.	Zielonka
40	Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A.	Grudziądz
41	Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 4 S.A.	Warszawa
42	Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 2 S.A.	Bydgoszcz
43	Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 1 S.A.	Łódź
44	Wojskowe Zakłady Inżynieryjne S.A.	Dęblin

Tab. 6. Firmy o szczególnym znaczeniu dla obronności nadzorowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	Aesculap Chifa Sp. z o.o.	Nowy Tomyśl
2	Fresenius Kabi Polska Sp. z o.o.	Warszawa
3	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA S.A.	Starogard Gd.
4	Wytwórnia Surowic i Szczepionek BIOMED Sp. z o.o.	Warszawa
5	Warszawskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.	Warszawa
6	TRICOMED S.A.	Łódź
7	Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych S.A.	Toruń
8	TEVA Operations Poland Sp. z o.o.	Warszawa
9	Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.	Warszawa
10	Stieglmeyer Sp. z o.o.	Grubno
11	SENSILAB Polska Sp. z o.o. - S.K.A.	Konstantynów Ł.
12	Baxter Polska Sp. z o.o.	Warszawa
13	BIOMED-LUBLIN Wytwórnia Surowic i Szczepionek S.A.	Lublin
14	Przedsiębiorstwo Produkcji Farmaceutycznej Hasco-Lek S.A.	Wrocław
15	Przedsiębiorstwo Farmaceutyczne Jelfa S.A.	Jelenia Góra
16	Pabianickie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.	Pabianice
17	Lubelskie Zakłady Farmaceutyczne POLFA S.A.	Lublin
18	KRKA-Polska Sp. z o.o.	Warszawa
19	Instytut Biotechnologii Surowic i Szczepionek BIOMED S.A.	Kraków
20	ICN Polfa Rzeszów S.A.	Rzeszów
21	GlaxoSmithKline Pharmaceuticals S.A.	Poznań
22	Gedeon Richter Polska Sp. z o.o.	Grodzisk Maz.
23	Fabryka Aparatury Rentgenowskiej i Urządzeń Medycznych FARUM S.A.	Warszawa
24	Fabryka Aparatury Elektromedycznej FAMED Łódź S.A.	Łódź

Tab. 7. Firmy o szczególnym znaczeniu dla obronności nadzorowane przez ministra właściwego do spraw informatyzacji

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	EmiTel Sp. z o.o.	Warszawa
2	Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa	Warszawa
3	TTcomm S.A.	Warszawa
4	Telefonia Dialog Sp. z o.o.	Wrocław
5	T-Mobile Polska S.A.	Warszawa
6	POLKOMTEL Sp. z o.o.	Warszawa
7	Orange Polska S.A.	Warszawa
8	NETIA S.A.	Warszawa
9	Multimedia Polska S.A.	Gdynia

Tab. 8. Firmy o szczególnym znaczeniu dla obronności nadzorowane przez ministra właściwego do spraw energii

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	PGE Energia Odnawialna S.A. w Warszawie, (2	Warszawa
2	ENERGO-TEL S.A.	Warszawa
3	Exalo Drilling S.A.	Piła
4	Inowrocławskie Kopalnie Soli SOLINO	Inowrocław
5	Operator Systemu Magazynowania Sp. z o.o.	Dębogórze
6	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	Warszawa
7	TAURON Dystrybucja S.A.	Kraków
8	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o.	Płock
9	GATX Rail Poland Sp. z o.o.	Warszawa
10	Przedsiębiorstwo Przeladunku Paliw Płynnych NAFTOPOINT Sp. z o.o.	Gdańsk
11	Lotos Petrobaltic S.A.	Gdańsk
12	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.	Warszawa
13	System Gazociągów Tranzytowych EUROPOL GAZ S.A.	Warszawa
14	PERN S.A.	Płock
15	Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk
16	Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.	Płock
17	ENEA Operator Sp. z o.o.	Poznań
18	TAURON Ekoservis Sp. z o.o.	Rożnów
19	Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A.	Niedzica
20	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	Jelenia Góra
21	RWE STOEN Operator Sp. z o.o.	Warszawa
22	ENERGA-OPERATOR S.A.	Warszawa
23	PGE Dystrybucja S.A.	Lublin
24	Polskie LNG S.A.	Świnoujście
25	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.	Warszawa
26	Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A.	Konin
27	CEZ Skawina S.A.	Skawina
28	EDF Polska S.A.	Warszawa
29	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	Belchatów
30	ENGIE Energia Polska S.A.	Zawada
31	ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.	Świerże Górne
32	ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A.	Ostrołęka
33	TAURON Wytwarzanie S.A.	Jaworzno
34	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.	Konstancin- Jeziorna

Tab. 9. Firmy o szczególnym znaczeniu dla obronności nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin

Lp.	Nazwa firmy	Siedziba
1	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.	Kleczew
2	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A.	Turek
3	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	Jastrzębie Zdrój
4	Katowicki Holding Węglowy S.A.	Katowice
5	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.	Katowice
6	Lubelski Węgiel Bogdanka S.A.	Bogdanka
7	TAURON Wydobycie S.A.	Jaworzno

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2017 r.⁹ zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym ustawodawca uzupełnił wykaz organów administracji rządowej właściwych do organizowania oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zadań na rzecz obronności państwa, wykonywanych przez przedsiębiorcę o ministrów właściwych: (1) do spraw żeglugi śródlądowej (Przedsiębiorstwo Budownictwa Hydrotechnicznego „Odra 3” Sp. z o.o. w Szczecinie); (2) do spraw wewnętrznych (Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie), oraz (3) do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego („Telewizja Polska” S.A. w Warszawie, Polskie Radio S.A. w Warszawie, „Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia we Wrocławiu – Radio Wrocław – S.A.”, Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Poznaniu „Radio Poznań” S.A).

Następnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 września 2019 r.¹⁰ zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym dokonano uzupełnienia listy organów nadzorczych o Pełnomocnika Rządu do spraw Centralnego Portu Komunikacyjnego (Centralny Port Komunikacyjny Sp. z o.o. w Warszawie). Przy tym należy mieć na uwadze, że kolejne nowelizacje aktualizują nazwy nadzorczych organów centralnych, przenoszą nadzór pomiędzy poszczególne organy, dodają bądź usuwają z wykazu poszczególnych przedsiębiorców. I tak przykładowo, nowelizacja z 2019 roku przesunęła nadzór pod ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej nad spółkami techniki morskiej w Gdańsku oraz okręgu szczecińskim (Straż Ochrony Portu Gdańsk Sp. z o.o., Portowa Straż Pożarna „Florian” Sp. z o.o. w Gdańsku, Terminal Promowy Świnoujście Sp. z o.o., Infra-Port Sp. z o.o. w Szczecinie, Przedsiębiorstwo Usług Portowych Rezerwa – Sp. z o.o. w Gdańsku, Morska Stocznia Remontowa „Gryfia” S.A. w Szczecinie”). Mając powyższe na uwadze, trzeba pamiętać, iż przedmiotowy wykaz cały czas jest aktualizowany.

⁹Dz.U. z 2017r. poz. 2143

¹⁰Dz.U. z 2019r., poz. 1985.

Nowelizacją z dnia 12 września 2002 roku, która weszła w życie 29 listopada 2002 roku¹¹, do ustawy wprowadzono art. 4a, który nałożył na Radę Ministrów obowiązek ustalenia Programu Mobilizacji Gospodarki (PMG). Koordynację prac nad przygotowaniem programu powierzono Ministrowi Obrony Narodowej, w uzgodnieniu z właściwymi ministrami i kierownikami urzędów centralnych. PMG określa zadania związane z przygotowaniem gospodarki narodowej do wzmożonych świadczeń na rzecz obronności w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Dokument opracowywany jest co cztery lata na dziesięcioletni okres planistyczny i podlega corocznej aktualizacji w formie aneksu. Istotą PMG jest zapewnienie ciągłości zasilania systemu obronnego państwa dostawami uzbrojenia i sprzętu wojskowego (UiSW) oraz środków bojowych, zabezpieczenie realizacji remontów uzbrojenia. W części informacyjnej zadaniem programu jest przedstawienie możliwości produkcyjno-usługowych wybranych działów gospodarki oraz możliwości zaspokojenia potrzeb bytowych ludności kraju. Obejmuje on m.in. sposób funkcjonowania przedsiębiorcy w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny (wraz ze schematami organizacyjnymi), system reagowania na zmiany tych stanów oraz zestawienie maksymalnych możliwości produkcji wyrobów, a także świadczenia usług (remont lub naprawa) w zasadniczych dla danej firmy wyrobach oraz usługach (np. ile maksymalnie kołowych transporterów opancerzonych będzie mógł wytwarzać Rosomak S.A., ile czołgów Leopard będą w stanie naprawiać ZM Bumar-Łabędy w Gliwicach i WZM w Poznaniu).

Nowelizacją z dnia 2 marca 2020 roku, która weszła w życie dnia 8 marca 2020 roku¹² do ustawy dodano przepis art. 4b regulujący tzw. uruchomienie programu mobilizacji gospodarki. Decyzję o uruchomieniu programu podejmuje Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia. Program może być uruchomiony selektywnie lub w pełnym zakresie w przypadku pojawienia się bezpośredniego zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, jak również ochrony ludności przed zagrożeniami występującymi na terytorium RP, których charakter i rozmiar wymaga użycia środków niebędących w posiadaniu właściwych organów administracji rządowej lub posiadanych w niewystarczającej ilości.

Jednocześnie trzeba zauważyć trwające od kilku lat prace nad nową ustawą o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców i programie mobilizacji gospodarki (od października 2016 roku do 21 listopada 2019 roku).

---

¹¹ Dz.U. z 2002 r. Nr 188, poz. 1571.

¹² Dz.U. z 2020r., poz. 374.

Dysponenci rezerw strategicznych

Ustawa z 29 października 2010 roku o rezerwach strategicznych¹³ przewiduje obowiązek utworzenia rezerw strategicznych na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa i obronności państwa, bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego oraz wystąpienia klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej. Rezerwy tworzy się w celu wsparcia realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obrony państwa, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, a także wypełnienia zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej. Rezerwy strategiczne mogą stanowić: surowce, materiały, urządzenia, maszyny, konstrukcje składanych wiaduktów, mostów drogowych i kolejowych, elementy infrastruktury krytycznej, produkty naftowe, produkty rolne i rolno-spożywcze, środki spożywcze i ich składniki, wyroby medyczne, produkty lecznicze, produkty lecznicze weterynaryjne oraz substancje czynne w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 roku - Prawo farmaceutyczne, a także produkty biobójcze.

Co do zasady rezerwy strategiczne stanowią wyodrębniony majątek Skarbu Państwa. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy w przypadkach uzasadnionych rachunkiem ekonomicznym lub szczególnymi względami technologicznymi lub organizacyjnymi, ustawodawca dopuszcza utrzymywanie rezerw strategicznych w postaci asortymentu powierzonego organom administracji publicznej albo stanowiącego własność przedsiębiorców lub podmiotów niebędących przedsiębiorcami, w magazynach będących w ich dyspozycji. Stąd po pierwsze dopuszczalna jest sytuacja, gdy rezerwy strategiczne mogą w rozumieniu prawa publicznego stanowić w tym samym czasie własność prywatną przedsiębiorców - w rozumieniu prawa prywatnego. W tych przypadkach Agencja Rezerw Materiałowych może utrzymywać rezerwy strategiczne stanowiące własność przedsiębiorców lub innych podmiotów, na podstawie odpłatnej umowy. Po drugie Agencja Rezerw Materiałowych - powołana ustawą - może oddać dany asortyment rezerw strategicznych na przechowanie, za wynagrodzeniem, na podstawie umowy przechowania zawartej z przedsiębiorcą. Nadto ustawa dopuszcza sytuację, w której minister właściwy do spraw energii, w drodze decyzji, udostępnia określony specjalistyczny asortyment rezerw strategicznych, mając na względzie potrzebę wsparcia realizacji celów społecznych lub przedsięwzięć gospodarczych, w szczególności związanych z budową, modernizacją lub remontem infrastruktury transportowej. Udostępnienie specjalistycznego asortymentu rezerw strategicznych jest dokonywane: (1) nieodpłatnie na rzecz państwowych jednostek organizacyjnych, jednostek samorządu terytorialnego lub utworzonych przez nie jednostek organizacyjnych, w przypadku wystąpienia sytuacji mającej znamiona klęski żywiołowej lub

---

¹³ t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1846, z 2020r. poz. 374, 695, 875.

sytuacji kryzysowej, w celu zaspokojenia potrzeb społecznych lub gospodarczych; (2) odpłatnie na rzecz jednostek, o których mowa powyżej, względnie przedsiębiorców realizujących zadania w zakresie budowy, modernizacji lub remontu sieci dróg krajowych i linii kolejowych o znaczeniu państwowym, których wyłączenie z eksploatacji mogłoby spowodować zakłócenia w transporcie¹⁴.

Dysponenci obiektów, obszarów, urzędzeń i transportów

Zgodnie z ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia obszary, obiekty, urzędzenia i transporty ważne dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa, podlegają obowiązkowej ochronie przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne lub odpowiednie zabezpieczenie techniczne. Do obszarów, obiektów i urzędzeń, o których mowa powyżej, należą:

- 1) w zakresie obronności państwa w szczególności: (a) zakłady produkcji specjalnej oraz zakłady, w których prowadzone są prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie w zakresie takiej produkcji, (b) zakłady produkujące, remontujące i magazynujące uzbrojenie, urzędzenia i sprzęt wojskowy, (c) magazyny rezerw strategicznych, o których mowa w art. 15 ustawy o rezerwach strategicznych;
- 2) w zakresie ochrony interesu gospodarczego państwa w szczególności: (a) zakłady mające bezpośredni związek z wydobywaniem surowców mineralnych o strategicznym znaczeniu dla państwa, (b) porty morskie i lotnicze, (c) banki i przedsiębiorstwa wytwarzające, przechowujące bądź transportujące wartości pieniężne w znacznych ilościach;
- 3) w zakresie bezpieczeństwa publicznego w szczególności: (a) zakłady, obiekty i urzędzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków, (b) zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące w znacznych ilościach materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały toksyczne, odurzające, wybuchowe bądź chemiczne o dużej podatności pożarowej lub wybuchowej, (c) rurociągi paliwowe, linie energetyczne i telekomunikacyjne, zapory wodne i śluzy oraz inne urzędzenia znajdujące się w otwartym terenie, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska albo spowodować poważne straty materialne;

---

¹⁴Art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 838).

- 4) w zakresie ochrony innych ważnych interesów państwa w szczególności:
(a) zakłady o unikalnej produkcji gospodarczej, (b) obiekty i urządzenia telekomunikacyjne, pocztowe oraz telewizyjne i radiowe, (c) muzea i inne obiekty, w których zgromadzone są dobra kultury narodowej, (d) archiwa państwowe;
- 5) obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.

Szczegółowe wykazy obszarów, obiektów, urządzeń i transportów ważne dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa, sporządzają: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, ministrowie, kierownicy urzędów centralnych i wojewodowie w stosunku do podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych jednostek organizacyjnych. Umieszczenie w wykazie określonego obszaru, obiektu lub urządzenia następuje w drodze decyzji administracyjnej organu, któremu dany obszar, obiekt lub urządzenie podlega, jest mu podporządkowany lub przez niego nadzorowany. Ponadto zgodnie z art. 5 ust. 6 ustawy wojewoda, w drodze decyzji administracyjnej, może umieścić w ewidencji, o której wyżej mowa, znajdujące się na terenie województwa obszary, obiekty i urządzenia innych podmiotów niż określone według ogólnych kryteriów powołanej ustawy.

Wojewodowie prowadzą ewidencję obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie, znajdujących się na terenie województwa. Umieszczenie przedsiębiorstwa w ewidencji wiąże się z określonymi obowiązkami, które zostały nałożone ustawą.

Jednostki badawczo-rozwojowe

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu spółek, przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo-rozwojowych, prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa z dnia 4 października 2010 roku, wprowadza enumeratywny wykaz spółek oraz przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo-rozwojowych, prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym. Rozporządzenie wskazuje na podmioty:

A) spółki prowadzące działalność gospodarczą na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa (w wykazie znajdują się m.in. Zakłady Sprzętu Precyzyjnego Niewiadów SA, Zakłady Metalowe Kraśnik Sp.z.o.o., Zakład Mechaniczny „PZL-Wola” w Siedlcach Sp. z o.o., Zakłady Tworzyw

Sztucznych „GAMRAT” S.A. w Jaśle, Zakłady Produkcji Specjalnej Sp. z o.o. w Pionkach, Fabryka Produkcji Specjalnej Sp. z o.o. w Bolechowie, Fabryka Łożysk Toczyńskich — KRAŚNIK S.A., Fabryka Urządzeń Mechanicznych i Sprężyn „FUMiS-bumar” Sp. z o.o. w Wadowicach, Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-RZESZÓW” S.A., Wytwórnia Silników „PZL-Mielec” Sp. z o.o., Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-WARSZAWA II” S.A., EADS PZL „WARSZAWA-OKĘCIE” S.A., Kombinat „PZL-HYDRAL” S.A. we Wrocławiu, Huta Stalowa Wola S.A., NITROERG S.A. w Bieruniu, „STOMIL-POZNAŃ” S.A., „UNIMOR-RADIOCOM” Sp. z o.o. oraz Gdańskie Zakłady Elektroniczne „UNIMOR” S.A. w Gdańsku, Centrum Naukowo-Produkcyjne Elektroniki Profesjonalnej „RADWAR” S.A. oraz Przemysłowe Centrum Optyki S.A. w Warszawie, Morska Stocznia Remontowa S.A. w Świnoujściu, Szczecińska Stocznia Remontowa „GRYFIA” S.A. i inne podmioty ujęte w tabeli 5);

B) spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych, dla których organem założycielskim był Minister Obrony Narodowej – w wykazie figurują Wojskowe Zakłady Mechaniczne S.A. w Siemianowicach Śląskich, Wojskowe Centralne Biuro Konstrukcyjno-Technologiczne S.A. w Warszawie, oraz liczne podmioty wojskowe ujęte w tabeli nr 5;

C) jednostki badawczo-rozwojowe prowadzące działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa; oprócz instytutów i ośrodków badawczo-rozwojowych ujętych w tab. 5 w wykazie figurują: Instytut Lotnictwa, Instytut Przemysłu Organicznego i Przemysłowy Instytut Telekomunikacji S.A. w Warszawie, oraz Instytut Technologii Bezpieczeństwa „MORATEX” w Łodzi;

D) spółki realizujące obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Są to warszawskie podmioty „CENREX” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego „CENZIN” Sp. z o.o., oraz Bumar Sp. z o.o.

Dysponenci obiektów infrastruktury krytycznej

Sytuacja prawna właścicieli i posiadaczy obiektów, instalacji i urządzeń uznanych za elementy infrastruktury krytycznej została ukształtowana przez ustawowe określenie pojęcia infrastruktury krytycznej i jej przedmiotu, przez którą należy rozumieć systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Infrastruktura krytyczna obejmuje systemy: (a) zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa, (b) łączności, (c) sieci teleinformatycznych, (d) finansowe, (e) zaopatrzenia w żywność, (f) zaopatrzenia

w wodę, (g) ochrony zdrowia, (h) transportowe, (i) ratownicze, (j) zapewniające ciągłość działania administracji publicznej, (k) produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych.

Infrastruktura krytyczna, w rozumieniu ustawy, podlega ochronie, przez którą w szczególności należy rozumieć wszelkie działania zmierzające do zapewnienia funkcjonalności, ciągłości działań i integralności infrastruktury krytycznej w celu zapobiegania zagrożeniom, ryzykom lub słabym punktom oraz ograniczenia i neutralizacji ich skutków oraz szybkiego odtworzenia tej infrastruktury na wypadek awarii, ataków oraz innych zdarzeń zakłócających jej prawidłowe funkcjonowanie. Na podmiotach prawa, którzy są właścicielami i posiadaczami obiektów, instalacji i urządzeń uznanych za elementy infrastruktury krytycznej (ujętych w wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej z podziałem na systemy) spoczywają z mocy ustawy liczne obowiązki.

Przedsiębiorcy w Polsce – mimo posiadania samodzielności prawno-organizacyjnej, gwarantowanej chociażby ustawą o swobodzie działalności gospodarczej – muszą liczyć się z potencjalną ingerencją w sferę prywatnej władzy dyskrecyjnej nad własnością swoich aktywów i zasobów. Przy tym należy dostrzec stałą tendencję do poszerzania się gamy ciężarów nakładanych na przedsiębiorców. Ponadto nie można stracić z pola widzenia zależności pomiędzy strukturą własnościową danego przedsiębiorcy a możliwością dokonywania ingerencji publicznoprawnej (kontrola/nadzór) w wewnętrzną sferę korporacyjną (wynikającą z natury stosunków handlowych). Po trzecie istotne jest prawidłowe zestawienie kosztów utrzymania danej infrastruktury, rezerw, czy pozostawania w gotowości produkcyjnej z refundacją proponowaną przez sektor publiczny w ramach podpisywanych umów czy na podstawie bezpośrednich norm imperatywnych. Sektor publiczny nie może przenosić na prywatnych przedsiębiorców kosztów zapewnienia odpowiedniego standardu obronności i bezpieczeństwa, których gwarantem konstytucyjnym pozostaje państwo, pobierając z tego tytułu stosowne daniny publiczne. Przedsiębiorcy muszą pilnować by nałożone na nich obciążenia w tej sferze były sprawiedliwie bilansowane, wyrównywane czy refundowane w oparciu pełne stawki rynkowe. Za niedopuszczalne i sprzeczne z konstytucją RP należałoby uznać ograniczenie sfery prywatnej własności bez odszkodowania, w jej niepełnym wymiarze, czy według ujednoczonych, szablonowych stawek lub wyliczeń, które nie odzwierciedlają realnie poniesionych nakładów.